

Toelichting beleidsregel en bodemkwaliteitskaart PFAS

Dit document is een toelichting op de beleidsregel en bodemkwaliteitskaart PFAS (BKK PFAS) van de regio Midden-Holland. Het is bedoeld als achtergrondinformatie over de totstandkoming van de beleidsregel en bodemkwaliteitskaart van de regio Midden-Holland.

Aanleiding

In een groot deel van Nederland blijkt de bodem de afgelopen decennia verontreinigd te zijn geraakt met PFAS. PFAS staat voor Poly- en Perfluoralkylstoffen. Tot deze stoffen behoren meer dan 6.000 verschillende stoffen, waaronder PFOA, PFOS en GenX. Deze worden al decennialang gebruikt in producten om oppervlakten te beschermen zoals coatings voor kartonnen verpakkingen en anti-baklagen en behandeling van tapijten en kleding. In de provincie Zuid-Holland is de belangrijkste bron de fabriek van Chemours (voorheen DuPont). PFAS wordt door de fabriek middels schoorstenen in de lucht uitgestoten en vervolgens door de lucht verspreid en komt verderop op de grond en in de waterbodem terecht. Dit noemen we atmosferische depositie. De overheersende windrichting in Nederland is zuid-west. De regio Midden-Holland ligt daarmee in de invloedssfeer van de fabriek in Dordrecht. Omdat de bron van de verontreiniging niet in Midden-Holland is gelegen, spreken we over een diffuse verontreiniging.

Het RIVM heeft onlangs adviezen opgesteld met betrekking tot de blootstelling aan PFAS.¹ Recente berichtgeving hierover heeft geen betrekking op voorliggende beleidsregel en bodemkwaliteitskaart. Verdere ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd.

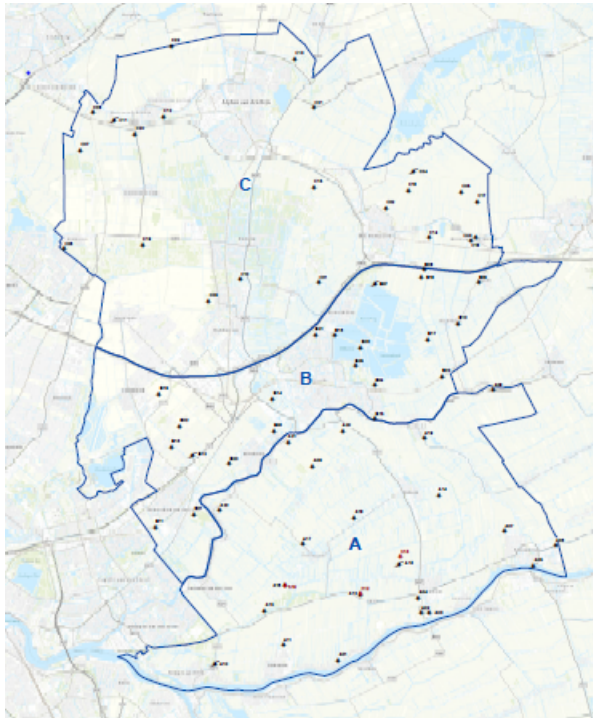
Onderzoek PFAS verontreiniging

Om omvang en ernst van de diffuse PFAS-verontreiniging, grotendeels afkomstig van de fabriek van Chemours (voorheen DuPont), in kaart te brengen heeft het adviesbureau Witteveen+Bos in 2020 onderzoek uitgevoerd naar PFAS in de bodem in de regio Midden-Holland. Bij atmosferische depositie is er een relatie tussen PFAS in de bodem en de afstand tot de fabriek. Hoe verder van de fabriek, des te minder PFAS in de bodem is te verwachten. Daarom is de regio verdeeld in 3 zones:

- Zone A: de Krimpenerwaard.
- Zone B: het gebied tussen de Hollandse IJssel en de A12. Gouda ligt in deze zone.
- Zone C: het gebied ten noorden van de A12.

In iedere zone zijn 20 locaties onderzocht op PFAS in de bodem. De zones en locaties zijn afgebeeld op onderstaande kaart.

¹ <https://www.rivm.nl/nieuws/te-veel-blootstelling-aan-pfas-in-nederland>

Bron: gebiedseigen bodemkwaliteitskaart PFAS regio Midden-Holland, Witteveen&Bos, 21 januari 2021

Resultaten onderzoek

Het vermoeden dat de verontreiniging van PFAS van zuid naar noord afneemt, wordt door het onderzoek bevestigd. Per zone is het gemiddelde gehalte PFAS berekend². Vervolgens zijn de gemiddelden getoetst aan de normen uit het landelijke Tijdelijk Handelingskader PFAS. Onderstaande tabel geeft het resultaat van de meest voorkomende en bepalende PFAS, namelijk PFOA.

Tabel 1: samenvatting resultaten PFAS (PFOA) per zone. Zie Kaartbijlagen 1 en 2 voor een geografisch overzicht.

Zone	Bovengrond (0-0,5 meter beneden maaiveld)	Ondergrond (0,5-2 meter beneden maaiveld)
A (Krimpenerwaard)	Wonen/Industrie	Landbouw/Natuur
B (Middengebied)	Wonen/Industrie	Landbouw/Natuur
C (Noorden)	Landbouw/Natuur	Landbouw/Natuur

De ondergrond is op basis van het gemiddelde gehalte niet of gering belast en wordt daarom ingedeeld in Klasse Landbouw/Natuur. Dit betekent “schone grond”. De ondergrond heeft in de gehele regio dezelfde bodemkwaliteit voor PFAS, namelijk “schoon”.

Uit het onderzoek blijkt verder dat er een duidelijke trend is in afname van de gehalte van zuid naar noord en dat de bovengrond meer is belast dan de ondergrond. De bovengrond van zones A en B heeft een kwaliteit die overeenkomt met de Klasse Wonen/Industrie. Op basis van de resultaten is onderzocht of de zones A en B samengevoegd kunnen worden tot één zone. Nadere beschouwing laat zien dat in zone A veel hogere gehalten aanwezig zijn en ook dat de spreiding van de gehalten

² Conform de Richtlijn Bodemkwaliteitskaarten wordt het gemiddelde gebruikt om de bodemkwaliteit van een zone te bepalen.

veel groter is. De zones A en B worden daarom niet samengevoegd. De indeling in de drie zones doet recht aan de verspreiding van PFAS.

Wijziging beleid

Op dit moment moet bij grondverzet nog steeds onderzoek naar PFAS plaatsvinden. Door het vaststellen van de BKK PFAS en de bijbehorende beleidsregel kan de BKK PFAS als bewijsmiddel dienen bij grondverzet en is er geen onderzoek naar de gehalten PFAS meer nodig.

De BKK PFAS gaat bestaan uit deze drie bovengenoemde zones. De beleidsregels bepalen welk grondverzet tussen de zones is toegestaan.

1. Voor het landelijke gebied gelden restricties in onderling grondverzet. Grond mag niet tussen de zones verplaatst worden, met uitzondering van grond die binnen de gemeentegrens blijft.
2. Binnen de zones blijft grondverzet mogelijk (van onverdachte locaties zonder grondkeuring). Dus *stand still* op zone-niveau, niet op locatieniveau.
3. Gezien de kwaliteit van de ondergrond kan deze overal worden toegepast.

Toelichting beleidsregel

Grondverzet binnen de regio

Voor grondverzet binnen de regio vindt een toetsing plaats op functieniveau. De PFAS-zones A, B en C worden als “extra” laag over de huidige bodemkwaliteitskaart gelegd. Dit betekent dat bij het toepassen van grond eerst moet worden getoetst of het op basis van de huidige bodemkwaliteit mogelijk is, daarna moet worden getoetst of het voor PFAS is toegestaan.

Omdat de bovengrond in zones A, B en C niet dezelfde bodemkwaliteit heeft, gelden er beperkingen in het onderlinge grondverzet. Omdat de ondergrond de kwaliteit “landbouw/natuur” heeft mag deze overal worden toegepast.

Voor grondverzet op basis op basis van de bodemkwaliteitskaart geldt het volgende:

- Grond uit zone C, waar de bovengrond kwaliteit “landbouw/natuur” is, mag overal worden toegepast.
- Grond uit zone B, waar de bovengrondkwaliteit “wonen/industrie” is, mag niet worden toegepast in het landelijk gebied van zone A en zone C.
- Grond uit zone A, waar de bovengrond kwaliteit eveneens “wonen/industrie” is, mag niet worden toegepast in het landelijk gebied van zone B en de gehele zone C.

Als het wel wenselijk is grond te verplaatsen van het landelijk gebied van zone A naar zones B en C of van zone B naar zones A en C dan moet met behulp van een partijkeuring worden aangetoond dat PFAS aan de norm Landbouw/Natuur voldoet.

Uitzondering hierop betreft grond die binnen een gemeentegrens (Bodegraven-Reeuwijk en Zuidplas liggen in twee zones).

Grondverzet buiten de regio

Voor grond afkomstig van buiten de regio is een partijkeuring vereist. We hanteren de volgende regels:

1. Als toepassingsnormen gelden de normen uit het geldende landelijk beleid. Op dit moment zijn dat de normen uit het Geactualiseerde Tijdelijk Handelingskader, versie 2 juli 2020:
 - a. wonen/industrie: 3 µg/kg d.s. (PFAS) ; 7 µg/kg d.s. (PFOA)
 - b. landbouw/natuur: 1,4 µg/kg d.s (PFAS); 1,9 µg/kg d.s.(PFOA)
2. Voor het landelijk gebied is er maatwerk mogelijk in geval van een groot maatschappelijk belang. Het gemiddelde van de ontvangende zone kan in dit geval worden gehanteerd (grond met PFOA 2,5 µg/kg d.s. van buiten de regio toepassen zou dan moeten kunnen want het gemiddelde gehalte in de Krimpenerwaard is 3,44 µg/kg d.s.)

Voor de toepassing/hergebruik van grond in grondwaterbeschermingsgebieden wordt aangesloten bij de toepassingwaarden die in het Geactualiseerde Tijdelijk Handelingskader zijn opgenomen.